

faring, at der var Jøder, som havde aflagt Ed uden rigtigt at kunne forstaae sig paa, hvad man meente med de Former, der bleve iagttagne, at dette ganske vist er et sørgeligt Exempel, som imidlertid ogsaa finder sit Tilsvarende hos den kristne Menighed, at Folk aflægge Ed uden at vide, hvad den Høitidelighed egentlig bethyder, gjennem hvilken de paafalde den Høieste som Vidne til, at de tale Sandhed. Dette kan finde Sted hos de kristne og ligesaavel ogsaa hos Jøderne, men jeg troer, at det maa være uden Indflydelse paa Afgjørelsen af Spørgsmaalet. Foruden hvad jeg saaledes har bemærket om Berøringen af den hellige Gjenstand, og som jeg netop nævner som det, hvorpaa det egentlig kommer an, skal jeg gjøre opmærksom paa, at ved en Frdn. af 4de Marts 1857 er Frdn. af 10de Mai 1843 med de i samme foreskrevne Former udvidet til Slesvig, og den i 1857 tagne Bestemmelse blev netop fattet, efterat man havde indhentet en Betænkning fra den jødiske Menigheds Præst i Frederiksstad, som erklærede, at det, der var fornødent for at give Eden Gyldighed efter den jødiske Religions Lære og Retsspraxis, ikke var det, som den ærede Rigsdagsmand fremhævede, at den, der aflagde Eden, hævede den ene Haand imod Himlen, men at det, hvorpaa det kom an, var Berøringen af den hellige Gjenstand. Jeg har anført dette for at vise, at man ikke bør betragte en Tilbagestriden fra at tage det tidligere indgivne Andragende til Følge som en Ytring af Mistillid til det Troessamfund, hvorom der her er Spørgsmaal, og ei heller som en besynderlig forældet Fasthængen ved Former, som ikke maatte ansees for at være fornødne, men at Bestemmelsen har havt sin Rilde i den Overbevisning, at det, der skal værnes om, er, at en Ed bliver aflagt saaledes, at den for den, der aflægger den, indeholder den Opfordring til at tale Sandhed, som Religionen for ham fremstiller som den, der skal være hellig. Ved Siden deraf indrymmer jeg, uden at jeg naturligtvis her paa dette Punkt tør udtale nogen bestemt Mening om, hvorledes jeg fremtidig maatte komme til at stille mig til Sagen, at der er forskjellige Bestanddele i dette Forhold, som det synes mig, at man maatte kunne

løse uden Betænkelighed. Jeg henregner hertil Tilstedeværelsen af en jødiske Præst eller Kateket eller en istedetfor ham substitueret veloplyst, agtbar Mand af det mosaiske Troessamfund. Det, hvorpaa det kommer an, er egentlig at paasee, at Berøringen af den hellige Gjenstand finder Sted, saaledes som det er foreskrevet, og dertil behøves vistnok ikke Tilstedeværelsen af den nævnte Person. Endvidere henregner jeg hertil ogsaa den Formaningstale, der skal holdes, og i Særdeleshed den Edsformular, som Forordningen af 10de Mai 1843 foreskriver, og som er paafaldende lang, hvilket ogsaa har sine Ulemper, ligesom Affattelsen af den har sine Mangler. Jeg troer, at alt dette henhører til de Punkter, hvori man uden Vanskelighed kunde gjøre Forandring. Det er en Sag, der allerede tidligere har ligget mig paa Hjerte, fordi jeg, som den ærede Rigsdagsmand bemærkede, tidligere har havt med den at gjøre, allerede paa det Stadium, da den begyndte at udvikle sig. Foruden de Forhold, der ere relevante af den ærede Rigsdagsmand, hvor de strenge Ceremonier ikke fordres iagttagne, og jeg skal nævne Vørgereden og den saakaldte Taneed som Exempler, er der endnu et Moment, hvorpaa jeg skal henlede Opmærksomheden. Vi nævne os nemlig en Fremtid — jeg sigter herved til den Thinget forelagte Nævningelov — af Hensyn til hvilken jeg troer, der er en forøget Opfordring til at faae gjort en Forandring i denne Edsfastelsesmaade. Naar denne Institution træder i Live, vil man ganske vist ikke finde det passende at benytte de Former, som netop Forordningen af 10de Mai 1843 foreskriver for de Tilfælde, hvor der skal aflægges en edelig Forklaring i Retten af en Jøde. — Jeg skal saaledes slutte mit Svær paa den til mig reitende Forespørgsel med den Udtalelse, at jeg snarest muligt skal sætte den omhandlede Sag i Bevægelse og gjøre mig Umage for at komme til et Resultat, der i samme Grad kan fyldestgjøre Statens Interesser som de Hensyn, det vedkommende Religionsamfund kan forlange tagne til, hvad der bevæger sig i det.

Tilføjet: Medens man med Hensyn til de mosaiske Troesbetjendere dog har en Lov-